

Maria Rönn om 10 år av dans inom Svenska kyrkan

”Det har gått trögt ibland, men alltid framåt”

av Eva Ullner

Maria Rönn är danspedagog och präst i Svenska kyrkan. Hon har tidigare arbetat som designer, journalist och sjukvårdsbiträde. Heliga danser har växt fram under hennes arbete med dans i Markuskyrkan i Stockholms stift.

Ovanstående är hämtat från baksidestexten i Marias bok *Heliga danser*. Många av oss som dansar heliga danser har träffat Maria eller åtminstone läst hennes bok.

Flödet ville veta mer om kvinnan bakom danserna. Hur började det hela och hur kom det sig att de heliga danserna och Maria Rönn hittade varann?

-Jag har dansbakgrund med klassisk balett och senare fri dans, säger Maria. Men jag slutade dansa med professionell inriktning i 20-årsåldern.

-Dansen har alltid varit en viktig del av mitt liv, jag har alltsedan dess gått på otaliga danskurser för nöjes skull. På ett tidigt stadium läste jag Isadora Duncan, att man kan dansa bön, men jag förstod ännu inte hur det skulle gå till.

Från tvivel till övertygelse

På sextiotalet var Maria skeptisk inför kyrkan som hon tyckte var hopplös och patriarkalisk, förstod ingenting, var teologiskt okunnig. Som andra sökare var hon intresserad av religion och läste religionsvetenskap.

Sökandet ledde så småningom till att Maria prästvigdes 1990. Hon var anställd i Markuskyrkan och visste fortfarande inte riktigt hur hon skulle få till kombinationen andlighet och dans. Hon inbjöd i alla fall till ett danstillfälle där, gick ut med annonser och affischer - och fick två anmälningar.

Marie-Louise von Malmborg var också anställd i Markuskyrkan och hon hade tidigare varit med Lucie Minne på Findhorn. De bjöd in till ett dansseminarium i en distriktskyrka och den här gången kom 5-6 personer.

-Det gick upp ett ljus för mig när vi dansade till Taizémusik, säger Maria. Om det ska vara andligt innehåll är det så här man kan dansa!

Maria föreslog samarbete med Marie-Louise, de satte igång med danskvällarna i Markuskyrkan, och Maria började genast utveckla egna idéer - hon tyckte det var för lite dans med ett tydligt andligt anslag över de första cirkeldanserna.

Maria gick en längre dansutbildning först på Findhorn och sedan för Maria-Gabriele Wosien, dotter till Bernhard Wosien, som var balettprofessor, koreograf och den ursprungliga samlaren av danser. Till Gabriele i Linz åkte Maria 12 helger under två år och gick ytterligare ett antal vidareutbildningar.

-Jag har haft verklig glädje av utbildningen hos Gabriele, säger Maria. Hon har dels forskat och skrivit om rituella danser i hela världen, dels har hon en bred kunskap om religiösa danstraditioner, både kristna, hinduiska och muslimska.

-Det finns flera lärare jag uppskattar, exempelvis Laura Shannon som också forskar i danser, vi har tagit hit både Gabriele och Laura för weekendseminarier i Sigtuna.

Nya dansledare

Redan 1994 utvecklade Maria en grundutbildning för dansledare i Sigtuna. Hon samarbetade först med Lisbeth Gustafsson och den terapeutiska aspekten kom att spela en stor roll i utbildningen. Senare kom Pia Rosén in i bilden.

-Pia är mycket säker som lärare och hon utbildade sig också i historiska danser - hon har betytt mycket för utvecklingen av kurserna, säger Maria.

Sedan 1998/99 har utbildningen ägt rum i Stockholm med Maria och Pia som lärare, närmare bestämt i Adolf Fredriks församling som efter Markuskyrkan blev Marias nya hemvist. Utbildningen och det kontinuerliga dansandet under terminerna ingick i prästen Ted Harris projekt "Den inre resan". Efter ett års uppehåll återkommer dansutbildningen våren 2003. Den kommer att vara förlagd till Graninge Stiftsgård utanför Stockholm.

Hittills har ett mycket stort antal personer helt eller delvis genomgått grundkursen, av dem har 60 erhållit diplom.

Mariaspelet

När Maria slutade dansa med professionell inriktning utbildade hon sig i konstskolor och inom design, sömnad och tillskrifning.

-Det har jag glädje av också när jag ska tänka ut olika saker, säger Maria.

Bland de saker som Maria har "tänkt ut" är Mariaspelet, ett två timmar långt drama med tre deklamerande Marior, sång, musik och dans. Under kulturåret 1999 uppfördes det i Markuskyrkan och senare i Riddarholmskyrkan.

Maria fick pengar till levande musik och anlidade bland annat amatörgruppen Scaramella som spelar medeltidsmusik. Hennes dotter Milda, doktorand i nordiska språk, skrev ett drama kring musiken från Llibre Vermell, den berömda spanska codex från 1300-talet som bevarats i klostret Montserrat. Det var också Milda som översatte texterna från latin.

Lika bra att skriva en bok

Boken Heliga danser kom ut 1997 som en följd av att Maria tröttnade på att svara på frågor om vad heliga danser var.

-Det var lika bra att skriva en bok, det blev jobbigt att sitta i telefon, säger Maria.

Ursprungligen ville hon ha den tillhörande musiken med, men inget större musikförlag var intresserat. Av den anledningen blev det bara två typer av danser - Taizé och Llibre Vermell - eftersom det då bara handlade om två skivor som läsaren/dansaren behövde köpa.

Den första boken säljer fortfarande men är slut på förlaget. Blir det fler böcker?

-Ja, jag har haft en bok på gång i två år nu, säger Maria. Jag har ägnat mig åt mycket annat samtidigt, men den kommer. Arbetsnamnet är *Vara-Växa-Återskapa*, som motvikt till stress, sjukdom och sönderslitning, en litet bredare andlig bok den här gången. Det var viktigt för mig att placera den första boken inom kyrkan.

Varför så få män?

Varför dras nästan uteslutande kvinnor till danserna i Sverige? I andra länder brukar andelen män i dansgrupper trots allt vara upp till en tredjedel.

-I Sverige dansar inte män längre, säger Maria. Inte ens på kalas. Nej, jag tror inte det beror på bristande koordinationsförmåga... Förresten bärs kulturen upp av kvinnor här i landet.

För verkligt länge sedan under hedningatid var det i första hand männen som deltog i de rituella danserna.

I de sufiska ordnarna inom islam är det fortfarande männen som gör det, kvinnorna har nyligen fått tillträde. I Grekland är det fortfarande männen som dansar, men det varkar som den folkliga grekiska dansen börjar förlora sin betydelse i den sociala gemenskapen. Man kan se samma trend i länder som Indien.

Historisk händelse

Tillbaka till Europa och nutid. Maria berättar om en speciell upplevelse på ett dansseminarium med Gabriele Wosien i Linz. Seminariet ägde rum på ett katolskt kulturcentrum där det fanns präst och andaktsrum. De flesta av de 35 deltagarna (varav tre män) var katoliker och de ville gärna ha en katolsk dansmässa. Gabriele var med på noterna, men Maria bävade för att gå till den katolska prästen för att be om kalk och oblater till nattvarden.

- Jag tänkte att det här kommer väl aldrig att gå igenom, säger Maria.

Här ska påpekas att protestanter enligt reglerna inte får ta del av en katolsk nattvardsmässa, och det finns inga katolska kvinnliga präster. Här kommer nu Maria, protestantisk kvinnlig präst, och vill leda en mässa.

Men prästen sken som en sol och Maria blev mycket väl mottagen. Vad reglerna säger är en sak, men alla är inte emot kvinnliga präster. Hälften av mässan genomfördes på svenska, resten på tyska. Den liturgiska musiken är ungefär densamma.

För kvinnorna på seminariet blev detta en oerhört stark upplevelse, en bekräftelse av aldrig tidigare upplevt slag - en kvinnlig präst delade ut nattvarden och själva kunde de bidra med dans!

I Stockholm upplever vi detta nästan som en självklarhet numera i form av Sofiamässorna, men inte heller de var helt utan komplikationer till en början. Numera är de accepterade och har blivit tradition.

Välbesökt Sofiamässa

-Första gången vi hade Sofiamässa i Sofiakyrkan i Stockholm kom det 200 personer! Vi som hade väntat oss 20, säger Maria.

Det var 1994 som Maria var med och startade Sofiamässan som en del av verksamheten inom "Kvinnor inom Svenska kyrkan". Det grekiska ordet sofia betyder vishet, och i de kristna texterna är visheten/sofia ett av de många namnen på Gud. Inom islam säger man att Gud har 99 namn och man hittar lika många inom kristenheten. I Ordspråksboken i Bibeln är visheten personifierad som en kvinna och det var detta som Maria och andra tog fasta på och en ny typ av mässa började ta form.

Varje mässa har ett eget tema, som exempelvis växande, eller Marta och Maria, där kvinnors erfarenheter lyfts fram. I Sofiamässan har dansen fått ordentligt utrymme, och många tror att dansen bara hör ihop med Sofiamässorna. Så är det inte. Bland annat i Adolf Fredriks kyrka har dansen varit integrerad i ett antal högmässor.

Maria har undervisat runtom i Sverige och har många minnen av olika slag. Bland annat blev deltagarna i ett dansseminarium i en nordsvensk stad bussade till en kyrka långt ut i periferin - kanske för att inte väcka anstöt bland det mer traditionellt inriktade kyrkfolket i stadens centrala kyrkor. Tiden efteråt var det debatt i ortspressen rörande lämpligheten med dans i kyrkan.

Nytt och roligt

-Det har gått trögt ibland, men alltid framåt, säger Maria.

-Nytt och roligt är att jag ska börja en dansledarutbildning i Norska kyrkan i Oslo i år och jag fortsätter min dansverksamhet i Jakobs kyrka i Stockholm.

-I Jakobs kyrka börjar vi med att fira 10-årsjubileum för dansen inom Svenska kyrkan. Den 26 november 2002 är alla välkomna kl 18.30. Sedan blir det ett par pröva-på-gånger och efter det börjar dansen på allvar våren 2003, säger Maria.

Framöver kommer det bli en uppsamlingskurs i Stockholm för dem som blivit på hälft och vill komplettera sin grundkurs, och nästa år börjar en ny utbildning i samma anda fastän delvis på nytt sätt.

Nu kan Maria ostört ägna sig åt sin passion dansen både i bok- och seminarieform. Ingen tid att mata småfåglarna här. En pensionärstidning skämtade för länge sedan att alla borde få Allmän TilläggsPassion. Det lär inte behövas i Marias fall. För det har vi ju förstått, att passion - det har hon i överflöd. **Flödet** gratulerar till det nya passionerade livet.